

Székely-Udvarhely n.t. város tanácsa
7214 sz. Érk. 1910. NOV. - 5
drb. mell.

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

7213/6
1910
540

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyolczadik évfolyam. 44. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1910. nov. 3.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Árpád-utca 3. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

287.

Udvarhelyvármegye alispánja.

Szám: ad. 4692—1910. alisp.
773—1910. kgy.

Tárgy: A székelykereszturi szücsiparosok kérése a hetivásár látogatásról szóló szabályrendelet 3. §-ának módosítása iránt.

Véghatározat.

Udvarhelyvármegye törvényhatósága a kért elutasítja, s továbbra is változatlanul hagyja a hetivásár látogatásról szóló szabályrendelet 3. §-ának azon rendelkezését, hogy a székelykereszturi hetivásárokon árusítás végett a nem helyben lakó szücsiparosok is megjelenhetnek.

Jelen véghatározat ellen a kézbesítést, vagy kihirdetést követő 15 nap alatt föllebezéssel lehet élni, melyet a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez czimezve, a vármegye alispánjánál kell benyújtani.

Indokolás.

A beadott kérés a kérdéses szabályrendelet oly irányu módosítását kívánja, hogy a székelykereszturi hetivásárokról zárassanak ki a nem helyben lakó szücsiparosok. Az előleges tárgyalások során Székelykeresztur község képviselőtestülete a kérés teljesítését nem ajánlotta, okul adván azt, hogy az ottani szücsiparosok a helyi szükségletet sem képesek ellátni. Viszont a kereskedelmi és ipari kamara a kérés teljesítését ajánlotta azon indokból, hogy ez által Székelykereszturon a szücsipar üzése védelemhez jutván, ez ipar izmosabb fejlődése révén új iparosztály és városiasabb jelleg fejlődjék ki a községben.

E szembenálló vélemények közül különben a kamaráé abból a föltevésből indult ki, hogy a Székelykereszturt környező falvakban a szücsmesterséget háziiparilag sokan folytatják, s környék szükségletét ez a háziipar is elláthatja.

Azonban a beszerzett adatok szerint Székelykeresztur környékén egyáltalán nem üzik a szücsmesterség háziiparát olyan jelentékeny mértékben, hogy a környék szükségletét kielégíteni tudnák. Viszont az is beigazolódott hogy a székelyudvarhelyi szücsiparosok mintegy tizenhatalvan látogatják a székelykereszturi hetivásárokat, s ez iparosok jövedelmének körülbelül 1/3 része kerül ki a Székelykereszturon való árusításból. Megállapítható tehát e körülményekből, hogy Székelykereszturnak és környékének a szücsipari termékekben való szükségletét a helybeli ipar kielégíteni képtelen, s emiatt a közönség egész sereg más helyen lakó iparos munkáját kénytelen igénybe venni.

A székelykereszturi szücsiparnak ilyen szücs teljesítőképessége mellett legalább is időelőtti dolog volna, hogy a teljesítőképesség hiányát a közönség rovására védelembe vegyük. Ez a védelem a község városi jellegének fejlesztésére sem volna alkalmas, mert teljesítésre képtelen iparnak a versenyalkalmokból való kivétele magának az illető iparnak fejlődésére is károsan hatna vissza. Az ilyen iparból a küzdelem ereje és a magasabb rendű kulturára való törekvés hiányzana. Ilyen benső erők nélkül pedig egy iparosztály se tud a városi jelleg kialakulásához hozzájárulni.

Ezekre való tekintettel a székelykereszturi szücsiparosoknak szabad verseny kizárására irányuló kérését ez idő szerint nem teljesíthettük.

Miről a kérvényezőket értesítjük, s közérdekűségére való tekintettel határozatunkat a vármegyei hivatalos lapban is kihirdetni rendeljük.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 11-én tartott közgyűléséből.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

288.

Sz.: 7023—1910. alisp.

Székelyudvarhely város polgármesterének, a járási főszolgabíróknak s a községi és körjegyzőknek.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kiküldötte a jövő évi népszámlálás előkészítése érdekében folyó évi november hó 21 ikén délelőtti 9 órától kezdődőleg a vármegye székhelyén és a vármegyehez nagytermében beoktató értekezletet fog tartani. Felhívom czimet, hogy ez értekezleten való megjelenésre a kinevezett népszámláló és felülvizsgáló biztosokat utasítsa, s maga is vegyen részt azon, utasítsa a népszámlálókat és felülvizsgálókat arra is, hogy a jelzett értekezlet idejéig a népszámlálásról szóló részletes utasítást behatároltan tanulmányozzák.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 18 án.

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

289.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

66063. IV—1910.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1910. évi 66063. számú rendelete a hordók jelzéséről szóló 1908. évi 107230. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet kiegészítése tárgyában.

A hordók jelzéséről szóló 1908. évi 107230. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 57. §-át — Horvát-Szlavonországokat illetőleg Horvát-Szlavon és Dalmát országok bánjával egyetértőleg — a következőkben egészítem ki.

A fém-ből készült hordók jelzésére vonatkozó az a rendelkezés, hogy ily hordók csak akkor jelezhetők, ha belülről onozva vannak: nem alkalmazandó azon vas hordókra, a melyek kizárólag szesz szállítására és eltartására szolgálnak, a melynyiben ezek jelzett különleges rendeltetése a Magyarországon jelzés alá kerülő hordókon »szesz« szóval, a Horvát-Szlavonországokban jelzés alá kerülő hordókon pedig »zesta« szóval jelöltetett meg a hordójelzési adatok felvételére szolgáló fém-táblácskán.

Az ily jelzéssel ellátott belülről onozatlan vashordók tehát jövőben jelzésre elfogadandók.

Budapest, 1910. október hó 9-én.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

290.

Sz.: 7730—1910. alisp.

Tárgy: Kereskedelmi ügynökök, utazók által elkövetett visszaélések meggátlása.

Mindenik községi és körjegyzőnek, valamint az összes községi elöljáróságoknak.

Daczára annak, hogy már több alkalomból

kifolyólag felhívtam az elöljáróságok figyelmét, hogy ovakodjanak az előttük ismeretlen kereskedelmi ügynökökkel, utazókkal megrendeléseket csinálni, mert azok által gyakran félre vezetettek, több helyről értesültem, sőt magam is tapasztaltam, hogy a nagy közönség még mindig nem elég ovatosan jár el velük szemben; s így a félrevezetések napirenden vannak.

Legutóbb arról értesültem, hogy az alispán ajánlása czim alatt kísérelnek megrendeléseket gyűjteni, pedig arra senki sincsen feljogosítva.

Midőn a fentieknek az ottani szokásos módon való közzé tételét illetve arra a községi lakosság figyelmének újólag való felhívását elrendelem, az ezen napirenden levő visszaélések meggátlása valamint a nagy közönség érdekének megóvása céljából ismételten szigoruan utasítom az összes községi elöljáróságokat, hogy a panaszolt visszaéléseket éber figyelemmel kísérik és ha visszaélést tapasztalnak avagy arról értesülést szereznek, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 1901. év május hó 10 én 27483. szám alatt kiadott körrendeletben foglaltak értelmében és azonnal járjanak el.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 26-án.

Sebesi, alispán.

291.

Sz.: 7683—1910. alisp.

Udvarhelyvármegye kötelékében álló s vasuti kedvezményes igazolvánnyal bíró, vagy erre igényt tartó tisztviselőket és kezelő személyzeti tagokat felhívom, hogy arczképes igazolványaikat hivatali főnökük közvetítésével és 2—2 kor. megújítási díjjal együtt közvetlen a központi kiadó kezéhez folyó évi november hó 25-ig bezárólag adják be.

Az eddig féláru jegy váltására jogosító igazolvánnyal nem bíró tisztviselőeknek, segéd- és kezelő személyzeti tagoknak arczképeiket — 2 kor. kiállítási díjjal — neveik sajátkezű és olvashatóan való rávezetésével kell beadniok.

A nyugalmazott tisztviselők, segéd és kezelő személyzeti tagok hatósági bizonyítványt kötelesek csatolni arról, hogy ez időszerint állanak-e s ha igen minő hivatali kötelékben?

Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 25-én.

Sebesi, alispán.

292.

Sz.: 7684—1910. alisp.

Udvarhelyvármegye kötelékében álló s vasuti kedvezményes igazolvánnyal bíró községi és körjegyzőket felhívom, hogy arczképes igazolványukat 2—2 kor. megújítási díjjal együtt folyó évi november hó 25-ig közvetlenül a vármegyei kiadó kezéhez adják be.

Az eddig féláru jegy váltására jogosító iga-

zolvánnyal nem bíró községi és körjegyzőknek arcképüket nevük sajátkezü és olvashatóan való rávezetésével kell a fent jelzett díjjal együtt beadniok.

Segédjegyzők féláru jegy váltására jogosító igazolványt csak azon esetben kaphatnak, ha hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy mint okleveles jegyzők a vezető jegyző mellett rendszerezett állásban működnek s minősítés és felelősség tekintetében a vezető jegyzővel egyenlők.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 25-én.

Sebesi, alispán.

293.

146,833—1910. VII. d. B. M. számú körrendelet.

Lelkészek és hatósági személyek érintkezése kolerabetegekkel.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Egy felmerült esetből kifolyólag szükségesnek tartom a kolerabetegeknek lelkészek által való látogatása tekintetében a következőket elrendelni:

Mint fölül szem előtt tartandó, hogy a lelkésznek papságot kolerabetegeknek lelkészi funkciók teljesítése (gyóntatás, áldoztatás, utolsó kenettel való ellátás) céljából leendő meglátogatásától eltiltani, őket ebbeli működésükben megakadályozni vagy hátráltatni nem szabad, de ez nem is szükséges, mert az aránylag egyszerű, mindennél könnyen kivihető elővigyázati szabályok lelkiismeretes betartásával a kolera elhurczolása kielégítő biztossággal elkerülhető. Ennek előfeltétele csak az, hogy egyrészt a lelkészek a kolera természet, terjedése, elkerülhetése stb. fölül az alapvető fogalmak helyes ismeretével, valamint az előírt s kötelező óvórendszabályokról tudomással birjanak, másrészt hogy az utóbbiakat a részletekig pontosan be is tartsák. A szükséges óvórendszabályok között nincsen egy sem, mely vallási tekinteteket sértene, mely a lelkészi funkciók méltóságát vagy komolyságát veszélyeztetné, avagy azoknak teljesítését gátolná. Ennélfogva olyan lelkész ellen, aki ezek ellenére az elrendelt óvórendszabályoknak hanyagul vagy éppen nem tenne eleget, mi által a közegészségügyet a kolera terjesztése útján tényleg nagy mértékben veszélyeztetheti, törvényes rendelkezések alapján lehet és kell is eljárni.

A lelkészeknek, különösen a vidéken működőknek, a fertőző betegségek és nevezetesen a kolera elleni védekezés alapelveivel, valamint a saját magukra és hiveikre nézve kötelező rendszabályokkal való megismertetése és ez utóbbiak helyességéről és szükségességéről való meggyőzése különben is a közegészségügy szempontjából rendkívül fontos, mert falvainknak talán legnagyobb részében alig van ember, aki intelligenciája és a népnél birt tekintélye és befolyása folytán többet tehete a közönségnek e kérdésekben való felvilágosítása iránt, mint éppen a lelkész.

A lelkészek saját tájékoztatására kiváló szolgálatot tehet az ázsiai kolera tárgyában máris létező Utasítás. Ennek éppen az a része, mely a kolerabetegekkel érintkezett személyek teendőiről szól, eléggé részletes is.

Ami pedig különösen a lelkészi hivatás folytán szükségessé váló óvórendszabályokat illeti, okvetlenül megkövetelendők a következők:

A lelkész valamilyen könnyen fertőtleníthető tiszta lepel, lepedő, porköpeny vagy hasonlónak a betegszobába lépés előtt való felöltése által ruházatát a fertőzés ellen eleve biztosítsa. Lelkészi funkcióinak befejezése után a használt egyházi szereket (feszületet, tartályokat stb.) forró vízbe mártás által, vagy lysoform, esetleg más alkalmas fertőtlenítő oldattal való lemosás által, a használt vattát, az esetleg fertőzéstől ért sőt és hasonlókat tűz által ott a helyszínén tegye ártalmatlanokká. A beteg szobájából való kilépés előtt védő leplet vagy köpenyét a szobában készen álló lugba vesse, kezeit szappannal és 2% os lysoform oldattal jól mossa meg, netalán szennyeződhetett ruháját ugyancsak fertőtlenítő oldatba mártott kefével tisztítsa meg, a szobából kilépve, talpát az ajtó előtt fekvő fertőtlenítő oldattal, lehetőleg sublimáttal átitatott ruhába vagy pokróczba alaposan törölje meg.

Megjegyzem, hogy ugyancsak a fentebbiek irányadók azon esetekben is, amidőn hivatalos vagy hatósági személyek, például körjegyzők, vizsgáló bírák stb. hivatalból vagy hivatásukból kifolyólag kénytelenek a kolerabetegekkel érintkezni.

Felhívom ehhez képest a törvényhatóságot, hogy ez irányban a megfelelő módon kellőleg intézkedjék.

Budapesten, 1910. évi október hó 20-án.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k., államtitkár.

Szám: 7656—1910. alisp.

Valamennyi községi előjáróságnak.

Tudomásvétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1910. évi október hó 25-én.

Sebesi, alispán.

294.

144287—XI. 1910. B. M. számú körrendelet.

Az Északamerikai Egyesült-Államok budapesti főkonzula által kiállított utlevelek záradékolása.

Az Északamerikai Egyesült-Államok budapesti főkonzula a kormány által fel lett hatalmazva, hogy a Magyarországon tartózkodó amerikai állampolgárok részére utlevelet állítson ki. Miután a főkonzul által kiállított utlevelek szövege kizárólag angol, nehogy az ily utlevéllel bíróknak az országból való eltávozásuk alkalmával a kivándorlás ellenőrzését teljesítő hazai rendőrhatalóságaink és

azoknak közegei akadályokat és nehézségeket támasszanak, megkeresésemre a főkonzul az általa kiállított utleveleket épen úgy, mint az amerikai honpolgári leveleket vagy az Amerikában kiállított utleveleket »Jó« jelzéssel fogja ellátni.

Erről a czímet az 1898. évi 28933., 1905. évi 78161. és az 1906. évi 37901. B. M. sz. körrendeletek kapcsán tudomásvétel és mihez tartás végett azzal értesitem, utasítsa az elsőfoku rendőrhatalóságokat és a közegeket, hogy az amerikai állampolgárok részére a nevezett főkonzul által Budapesten kiállított és »Jó« jelzéssel ellátott utlevelek tulajdonosait az utazásban ne akadályozzák.

Budapesten, 1910. évi október hó 15-én.

A miniszter helyett:

Horváth Emil s. k., államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 7655—1910. alisp.

A három járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi és körjegyzőnek s a községi előljáróságoknak.

Tudomás és mihez tartás végett kiadom.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi október hó 25-én.

Sebesi, alispán.

IV. Személyi hírek.

Uj anyakönyvezetői helyettes. A vármegye főispánja folyó évi 639—910. számú intézkedésével Vári Elek felsőrákosi tanítót az ottani anyakönyvezető teljes hatáskörű helyettesévé kinevezte.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Állati betegségek. *Ragadós száj és körömfájás* fellépett járványosan Székelyderzs, Bágy, Petek, Medesér, Kissolymos, Székelyszenterzsébet, Tarcsafalva, Firtosvára, Szolokma, Szentdemeter, Bözöd, Nagysolymos, Székelypálfalva, Székelyhidegkut, Nagykede, Alsóboldogfalva, Décsfalva, Farczád, Szederjes, Székelymagyaros és Körispatak községek szarvasmarha állományában és Homoródjánosfalva község sertés állományában.

Ragadós száj és körömfájás megszűnt Városfalva és Kisbaczon községekben, miért a községi zárlatok feloldattak ugyan, utóbbi község azonban továbbra is a vészkerületben hagyatott. Sertésvész fellépett járványosan Agyagfalva községben.

Lépfene fellépett szorványosan Bibarcfalva község szarvasmarha állományában.

Vesztség megszűnt Székelyderzs község ebállományában.

Elveszett lovak. Szóke Dániel ifj. felsőfalvi lakosnak folyó hó 15-én 1 drb. 7 éves barna szőrű és 1 drb. 8 éves barna szőrű herélt lova elveszett. Az egyik ló jobb fülén fehér folt nyakán pedig csengő volt. A megtalált lovak a felsőfalvi előljáróságnak adandók át.

Elveszett tinó. Lőrincz András idős székelyzsombori lakosnak a községi legelőről egy drb. 2¹/₂ éves szürkés szarvu ökor tinója eltévedt. Ismertető jelei: felfelé álló kovós szarv, a bal szarván S bélyeg van.

Elveszett csikó. Székelyzsombori lakos Lőrincz András, a közelebbi köhalmi orsz. vásárról hazafelé jövet egy drb. 2 és 1¹/₂ éves fekete kancza csikót, melynek ismertető jelei, a homlokán csillag és a balfarán S. bélyeg van, a szekere utánkötött, Homoród községben, a kötőféket elszakította s eltévedt.

Hirdetmény. Kissolymos község előljárósága ezennel közhírré teszi hogy a kissolymosi erdőterületen egy drb. 7—8 éves koru almásszűrű kancza, bal hátsó lába szárcsa, hátán fehér pötytyök, folyó évi október hó 13 felfogatott, (Udvarhely vármegye hiv. lap. 42 számában is közzétett) igazolt tulajdonosa k. bírótól átveheti, ellenesetben 1910 november hó 13-án d. e. 8 órakor Kissolymos községházánál nyílt árverésen elfog adatni.

Elveszett lovak. Ambrus János szentegyházfalvi lakos tulajdonát képező 2 drb. pirosszőrű lova okt. hó 23-án, a határról elveszett, egyik ló hódos.

Felfogott kocza. Nagy János (kicsi) székelykereszturi lakosnál 1¹/₂ éves fehér kocza felfogatott. Igazolt tulajdonosa a tartási díj megtérítése ellenében atveheti.

Felfogott lovak. Enlaka községben 2. drb. 6 évesnek látszó herélt ló felfogatott; egyik: világos pej, jobb füle hasított, fejében kötőfék; másik: sötét pej, homlokán hód.

Felfogott bivaly. Szederjes községben október hó 20-án egy 4—5 évesnek látszó bivaly tehén felfogva tartatik. Ismertető jegye: bal füle csonka.

Felfogott 16. Mező Sámuel székelydályai lakosnál körülbelül október hó 16-ika óta felvan fogva egy drb. 5 éves piros pej herélt ló, nyakán csegettyű posztodarábball felkötve.

Felfogott lovak. Betfalva község határan okt. hó 19-én 2 drb piros ló felfogatott. Igazolt tulajdonosa a tartás díj megtérítése ellenében átveheti a községi bírótól.

Talált kulcs. Székelykeresztur—szentábrahámi utvonalon 4—5 km. szakaszán folyó hó 27-én egy jókora kulcs találtatott. Igazolt tulajdonosa a székelykereszturi főszolgabírói hivatalban hivatalos órák alatt atveheti.

Elveszett marhalevél. Hann János nevére 08G101 törvényhatósági számú egy 16 éves deres herélt lórol kiállított és Musunaj Miklós erkedi lakos nevére ugyanakkor átírt marhalevél összeszeszakt s darabjai elvesztek, mely ezennel megsemmisítettnek nyilvánítatik. Székelykeresztur, 1910. okt. 27. *Biró* tb. főszolgabíró.